

UNA VEU PRÒPIA

Picadura de Barcelona ens parla de les agitacions i desficiis d'un autor empordanès trasplantat a la Barcelona posterior als Jocs Olímpics. Una memòria vital empeltada d'una ironia que vira fàcilment cap al sarcasme, de goig per la vida i de centelleig creatiu.

LLUÍS MUNTADA

UNA EXIGÈNCIA DE COMPLETESA. En diversos espasmes narratius d'*Escafarlata d'Empordà*, llibre publicat el 2011, Adrià Pujol descrivia el corsecament que el rosega quan, després d'acabar el batxillerat, és trasplantat de Begur a Barcelona, ciutat on ha anat per començar els estudis universitaris. En una de les entrades d'aquell llibre, amb prosa ritmada i rimada, l'autor transmutava en literatura una vinyeta tan sotmesa a la sínia quotidiana com és una visita al psicòleg: "El psicòleg castellà desgrana un monòleg tarambana en castellà, que té els visos del totòleg, és a dir, la capçalera d'aquell que ho entén tot. I em pregunta que què em passa, mes no em passa la solució, tot sigui per la factura del cabró. I jo li dic, amb accent catalàunic, amb català únic: *-Es que quiero volver al Ampurdán*. Ell em mira i em remira, em recepta Diazepan".

Una evidència i una hipòtesi arbitràriament doble. Evidència: *Escafarlata d'Empordà*, per raó d'una exigència de completesa narrativa, prefigurava com una assignatura pendent aquest nou títol d'Adrià Pujol, *Picadura de Barcelona*, llibre que avui ressenyem i que ens parla de les agitacions i desficiis que el dic del diazepam intentava contenir. Si *Escafarlata d'Empordà* circumscrivia la singladura empordanesa d'aquest autor nascut a Begur l'any 1974, a *Picadura de Barcelona* cristal·litza l'etapa barcelonina d'un jo narratiu que, tant en un llibre com en l'altre, juga amb la tècnica del fora camp: l'Empordanet convoca Barcelona; i Barcelona, l'Empordanet; de manera que tots dos títols completen una memòria vital empeltada de serenes estimes per aquests dos mons compartits, d'ironia que vira fàcilment cap al sarcasme, de goig per la vida i de centelleig creatiu.

BIBI DYE

Adrià Pujol

Hipòtesi: o l'autor no va prendre mai el diazepam prescrit pel psicòleg-totòleg, o bé, si en va prendre, resta immune a dos dels possibles efectes secundaris d'aquest ansiolític: visió borrosa i reducció dels reflexos. Aquestes dues reaccions adverses haurien fet del tot impossible *Picadura de Barcelona*, llibre en què Adrià Pujol, caient en el pleonasma necessari d'assumir que "la identitat és una matèria obscura, boja", aplega amb alta literatura un cabalós flux de reflexions sobre el jo, el país, la ciutat, la cultura i la perpètua educació sentimental dels humans. El jove que aterra a la Barcelona postolímpica després d'haver passat gran part de la seva infantesa i tota l'adolescència a Begur, és invocat per l'autor quan aquest ja frega la quarantena, quan, per tant, la memòria se sedimenta amb aquell característic efecte de mi-

ratge retrospectiu: presentant el passat com a obra acabada, com a temps conclòs. Henri Bergson va apuntar que, en realitat, això no va així. Va apuntar que el passat és, de tots els temps, el temps més canviant, la matèria predilecta per a la (re)creació. *Picadura de Barcelona* té la doble virtut de fer una interpretació mordaç de la ciutat objectivament existent, la que consignen les cròniques. I, al mateix temps, aquest llibre emfatitza el seu destí literari a través del desplegament d'una escriptura que assoleix el fons endotímic de què parla el neuròleg Philip Lersch: el fons de tots els fons. *Picadura de Barcelona* és l'argücia d'un antropòleg introspectiu que viu en estat de literatura.

BARCELONA. Des de *Vida i opinions de Tristram Shandy*, de Laurence Sterne, sabem que la història d'un mateix

comença molt abans del moment en què, factualment, naixem. *Picadura de Barcelona* convoca un temps dilatat: el temps dels avantpassats de l'autor (la bella besàvia espiritista, que des de Begur s'instal·la a l'Eixample de Barcelona; el besavi editor; els avis...); el temps del pare, corrector de Josep Pla, persona amb un gran domini de la llengua; el temps de la mare, una figura que solda moltes juntures des de la seva absència ineluctable. I així fins al present, en què Adrià Pujol sosté la seva filla de set anys a la falda per decretar, a parer meu, el punt de gravitació primordial del llibre: la celebració de la vida sempre aïada amb una indefugible consciència de la seva part atzarosament ombrívola.

Però aquest llibre de caire autobiogràfic es focalitza sobretot en l'arribada de l'autor a una Barcelona "extenuada", la del 1993, la capital amb ressaca dels Jocs Olímpics, una ciutat d'oripell, de decorats de cartró pedra, atapeïda de voluntaris alienats perquè la seva funció social ha desaparegut un cop han acabat els fastos olímpics, una ciutat en què la *gauche divine* ha imposat un paradigma d'expectatives tan hipnòticament gregari que "la gent normal esperava, per dir-ho d'alguna manera, instruccions". Aquells precés no van tardar gaire a ser escoltats. Es van cosificar en el Fòrum de les cultures, any 2004, un nou salt megalòman que intentava dissimular el to deixat d'una capital que volia mirar cap a Europa però que d'un dia per l'altre es "riodejaneiritzava" a rit-

me de samba sota la batuta d'un Carlinhos Brown reclutat per Joan Clos, un alcalde "amb boca de ciclòstom i incapaç de trenar una idea", que feia "enyorar el volcànic, seductor Pasqual Maragall".

La confessió d'Adrià Pujol s'assembla a la vida. Ens mostra tal com som: a un pas dels fems i a un pas dels marbres. Amb un to iconoclasta, és deliberadament contemporani.

En aquell pastitx psicomoral i polític, una ciutat on s'imposa la correctíssima incorrecció política tan pròpia dels revolucionaris-a-costa-de-l'erari-públic, Adrià Pujol, faedor d'ell mateix, es forja. Fa de repartidor de flyers per un restaurant xinès de mala mort, fa de muntador d'escenaris, de monitor en una escola, de cuidador de dues persones grans i invàlides, de treballador estiuenc en una embarcació de lleure a l'Estartit, de vigilant de la rectoria de Fitor... És, *malgré lui*, estudiant d'Història, fins que a segon cicle es decanta amb passió i excel·lència per l'antropologia. Viatja a Cuba; al Iemen, com si entrés en un conte de les *Mil i una nits*, en què ell com a pelegrí és amablement acollit als palaus

sumptuosos d'un mafiós amb un exèrcit de sicaris; viatja a San Cristóbal de las Casas, a Mèxic; i, defensor de l'*stabilitas loci*, de la fidelitat al territori, retorna a casa, a Barcelona, on, en plena època de vaques grasses, col·labora com a assessor de projectes per a la fundació Catalunya i Territori, una fundació probablement destinada a blanquejar diners i a finançar Unió Democràtica de Catalunya.

La confessió d'Adrià Pujol s'assembla a la vida. Ens mostra tal com som: a un pas de tot, a un pas dels fems i a un pas dels marbres. Amb un to iconoclasta, Adrià Pujol és deliberadament contemporani. És a dir, és un *enfant terrible* passat pel sedàs de la postmodernitat i la ironia empordanesa, cosa que en la pràctica textual significa que totes les preteses digressions tancades sobre una abraçadabrant *veritat de la vida* queden desactivades per la sornegueria, l'eclecticisme, el paratext, la fragmentarietat, la veu del narrador no (del tot) fiable, i, sobretot, l'anul·lació de l'autoritat de l'autor. Tots aquests punts que podrien induir a creure que *Picadura de Barcelona* cau en la facècia jocosa i frívola, tenen l'efecte contrari, tenen la virtut d'alçar una veu portentosament creïble que traspasa una veritat íntima.

UNA ASCENSIÓ SIMBÒLICA. Els més de deu llibres que Adrià Pujol ha publicat fins ara donen per precisar unes consideracions sobre aquest autor: vigor narratiu, renovació del repertori lingüístic (l'elasticitat que imprimeix a la

REVISTA DE LLIBRES HIVERN 2015

Entrevista a Sol Picó, per Manuel Pérez i Muñoz.

Articles de Rubén J. Montañés, Joan Todó, Vicent Alonso, Francesc Fontbona...

Ivan Gisbert López: «A la recerca d'instantànies» (sobre *Tota aquesta gent*, d'Isabel-Clara Simó).

Josep Camps Arbós: «La modernitat de Job» (sobre *El diable i l'home just*, de Jordi Coca).

Maria Planellas: «La tomba del desig» (sobre *Ciència exacta*, de Manuel Forcano).

Xavier Ferré: «Nació=Nacionalització» (sobre *La nació dels catalans*, de Jordi Casassas Ymbert).

Ramon Guillem: «Una veu essencial de la poesia catalana» (sobre *Terra, mite, àngel*, de Jordi Pàmias).

Raül Hernández: «Tirant o la noietat» (sobre *Tirant, l'heroi fràgil*, de Víctor Labrado).

Paola Lo Cascio: «De rabiosa actualitat» (sobre *Naciones y Estado. La cuestión española*, de Ferran Archilés, Ismael Saz (eds.)).

Pàgines centrals dedicades a Joan Francesc Mira.

Informació i subscripcions PUV

C/ Arts Gràfiques, 13 46010 València Tel.: 96 386 41 15 - Fax: 96 386 40 67 E-mail: caracters@uv.es

Marc Andreu
**Barris,
 veïns
 i democràcia**
 Barcelona (1968-1986)

ELS
 LLIBRES
 DE **L'À**
 www.elsllibresdelavenc.cat

llengua dóna per a un estudi monogràfic), voluntat (i conquesta!) d'estil, amenitat i gran profunditat existencial. La seva obra està configurada per un corpus heterogeni i al mateix temps compacte: *Entre el poder i la màscara*, llibre assagístic; *Quin déu enamora*, llibre en què predominen provatures experimentals; *Joseph Pujol, biografia no autoritzada del Pétomane*, llibre que plasma la capacitat de l'autor per buscar les palpitations argumentals de la vida en les regions més excèntriques; el magnífic llibre de contes *Alteracions*, un conjunt d'aritmies vitals i compositives; i els llibres sinèrgics *Escafarlata d'Empordà* i *Picadura de Barcelona*, tots dos publicats per Edicions Sidillà, una editorial que està formant un catàleg homogeni, propi i de qualitat.

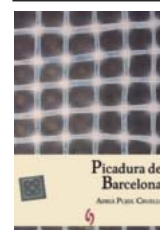
Picadura de Barcelona és un llibre molt savi. I enganyós. Tan enganyós que fins aconsegueix el cim poètic de dissimular l'artifici narratiu. Calia ser molt ordenat per quadrar aquesta argamassa moral, vital i digressiva, que fàcilment podia degenerar en caos, pèrdua de sentit o arbitrariedad narrativa maldestra. És un llibre localista però no pintoresc, vigorosament dialectal i al mateix temps universalment comprensible, ebrí però lúcida. És un llibre seriosament irònic o irònicament seriós, en què el jo narratiu s'enfonsa en la comicitat per desactivar el pes abrasador de la realitat.

Com una escriptura que hagués begut a les fonts del vitalisme de Ruyra, que s'hagués inspirat en el remolí xuclador de *La minyona d'un infant orat* (Llorenç Riber), i que s'hagués deixat influir per la llibertat del film *Caro diario* (Nanni Moretti) i pel món impecablement destravat per Albert Forns al llibre *Albert Serra (la novel·la, no el cineasta)*, *Picadura de Barcelona* és un llibre intravenós. Sembla escrit d'una glopada. Mentida. És, en tot cas, un llibre que aconsegueix minvar la minuciosa feina de reelaboració que hi ha al darrere, sense que el lector noti aquesta poda ni els artefactes que s'amaguen més enllà de les bambolines. És un llibre que, per l'acumulació de digressions, mements, pulsions, evocacions i desbarrades, en tot moment corre el risc del

naufregi solipsista: la lògica autoreferencial; la voluntat de ser genial a cada frase; la degeneració omnívora de la logomàquia; o els excessos hiperbòlics, que, també cal dir-ho, de vegades, sobretot quan l'autor s'agrada i tira de beta, no acaben de ser neutralitzats. De tots aquests riscos *Picadura de Barcelona* en fa virtut. Venç les resistències i s'eleva com una superació.

Calia ser molt ordenat per quadrar aquesta argamassa moral, vital i digressiva, que fàcilment podia degenerar en caos, pèrdua de sentit o arbitrariedad narrativa maldestra.

A la manera dels pensaments caminats de Nietzsche, Adrià Pujol narra les dotze hores en què el seu jo deambulava per una Barcelona nocturna, des del Poble-sec, passant pel Raval, dormint una estona a la platja, i arribant a l'Eixample. El corrent de pensaments troba la *liaison* narrativa en els cigarros que l'autor fuma durant aquest periple, en la progressió de les seves pròpies passes, i en les cerveses calentes que compra a les botigues de paquistanesos. El jo d'Adrià Pujol no cau en el centre de la paràlisi del protagonista de l'*Ulisses* de Joyce. Els pensaments passejats d'Adrià Pujol són una ascensió simbòlica, en què la vida, malgrat els cops, es reivindica amb una força esclatant: dinamisme, sang, alegria, llum i, per damunt de tot, literatura. ■

FICCIÓ
**Adrià PUJOL i
 CRUELLS**
*Picadura de
 Barcelona*
 Anglès: Edicions
 Sidillà, 2014, 208 pp.
 15 €